

РИНОК ПРАЦІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕПРЕСИВНОЇ ТЕРИТОРІЇ

ПЕТРЕНКО К. В.

УДК 330.368:332.142.2

Петренко К. В. Ринок праці: проблеми та перспективи розвитку депресивної території

У статті досліджено сучасний стан ринку праці та зайнятості населення регіонів України. Визначено основні індикатори посилення диспропорційності регіонального соціально-економічного розвитку та розкрито проблеми ринку праці та їх вплив на депресивність розвитку територій. Проведено статистичний аналіз даних Державного комітету статистики щодо інтегральних показників ринку праці, зроблено структурний аналіз та виявлено основні тенденції розвитку ринку праці регіонів України. Проаналізовано рейтинг ринку праці за регіонами України та визначено фактори, що впливають на депресивність територій. За результатами зазначеного аналізу визначено бажані напрями розвитку території та шляхи подолання виявлених проблем. Основну увагу звернено на необхідність посилення регіональної політики щодо вирішення проблем зайнятості, особливо в депресивних регіонах.

Ключові слова: ринок праці, зайнятість населення, рівень безробіття, управління розвитком, депресивна територія.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 8.

Петренко Катерина Валеріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» (пр. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: pkatya@bigmir.net

УДК 330.368:332.142.2

UDC 330.368:332.142.2

Петренко Е. В. Рынок труда: проблемы и перспективы развития депрессивной территории

Petrenko Ye. V. Labour Market: Problems and Prospects of Development of a Depressive Territory

В статье исследовано современное состояние рынка труда и занятости населения регионов Украины. Определены основные индикаторы усиления диспропорциональности регионального социально-экономического развития и раскрыты проблемы рынка труда и их влияние на депрессивность развития территорий. Проведен статистический анализ данных Государственного комитета статистики по интегральным показателям рынка труда, сделан структурный анализ и выявлены основные тенденции развития рынка труда регионов Украины. Проанализирован рейтинг рынка труда по регионам Украины и определены факторы, влияющие на депрессивность территорий. По результатам указанного анализа определены желательные направления развития территорий и пути преодоления выявленных проблем. Основное внимание обращено на необходимость усиления региональной политики по решению проблем занятости, особенно в депрессивных регионах.

The article studies the modern state of the labour market and employment of population in Ukrainian regions. It identifies main indicators of strengthening of disproportional nature of regional socio-economic development and reveals problems of the labour market and their influence on depression of development of territories. It conducts a statistical analysis of data of the State Statistics Committee by integral indicators of the labour market, makes a structural analysis and reveals main tendencies of development of the labour market in Ukrainian regions. It analyses the rating of the labour market by Ukrainian regions and identifies factors that influence depression of territories. It uses the analysis to identify desirable directions of development of territories and ways of overcoming revealed problems. It pays special attention to a necessity of strengthening regional policy on solution of problems of employment, especially in depressed regions.

Ключевые слова: рынок труда, занятость населения, уровень безработицы, управление развитием, депрессивная территория.

Key words: labour market, employment, unemployment level, managing development, depressive territory.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Библ.:** 8.

Pic.: 1. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 8.

Петренко Екатерина Валериевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры международной экономики, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт» (пр. Победы, 37, Киев, 03056, Украина)

E-mail: pkatya@bigmir.net

Petrenko Yekaterina V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor, Department of International Economy, National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute» (pr. Peremogy, 37, Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: pkatya@bigmir.net

Здійснення курсу на радикальне реформування економіки на сьогодні супроводжується загальною кризою як в соціогуманітарній, так і в економічній сферах. Одним з її проявів є проблема зайнятості і безробіття. Її причини об'єктивні: спад виробництва та структурна криза, низька інвестиційна активність, незавершеність інституціональних перетворень. Так, за 2010 – 2012 рр. реальний внутрішній валовий продукт скоротився більш як у двічі. Тому немає сумнівів у тому, що проблема зайнятості не обмежується лише виробничою діяльністю людей на певній території чи виготовленням матеріальних благ, а й тісно пов'язана з різними життєвими аспектами людини, її самореалізацією як особистості, так і всебічно й гармонійно розвинених членів суспільства, та соціогуманітарним і економічним розвитком території.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми зайнятості та ринку праці свідчить, що теоретичним та практичним аспектам цієї проблеми присвячені праці вітчизняних і закордонних вчених, таких як Є. Ахромкін, В. Кравців, Е. Лібанова, О. Малиновська, О. Осауленко, С. Пирожков, О. Позняк, В. Стещенко, О. Тищенко та інших. Крім того, концептуальні основи соціального економічного розвитку досліджувалися у працях С. Вовканич, В. Говорухи, Б. Данилишина, В. Куценко, В. Меленюк, І. Новак, М. Хвесик. Однак питання оцінки впливу ринку праці на процеси на формування диспропорцій у соціально-економічному розвитку регіональних утворень ще й досі залишаються недостатньо дослідженими.

Мета статті – проаналізувати сучасний стан і тенденції на ринку праці України та дослідити і визначити вплив зайнятості на диспропорції соціально-економічного розвитку регіонів країни.

Процес реформування економіки свідчить, що поряд з протиріччями, властивими світовій цивілізації, такими як науково-технічний прогрес і зниження безробіття, характер, умови праці та її оплата, існують ще суто регіональні проблеми, які пов'язані з низьким рівнем життя при високому рівні трудової активності населення та при низькій ефективності праці; з недостатньою територіально-галузевою мобільністю кадрів, не завжди відповідною ринковим умовам, системою підготовки і перепідготовки кадрів, нерозвиненістю ринку праці. Від показників ринку праці багато в чому залежать і показники матеріального добробуту, умов проживання та соціального середовища.

Тенденції, що характеризують зміни чисельності та структури населення, а також його рух, є достатньо вагомим свідченням наявності чи відсутності диспропорцій у соціогуманітарному та економічному розвитку будь-якого ієрархічного рівня системи – національної економіки в цілому, окремого регіону, окремого населеного пункту. У межах регіону як соціально-економічної системи повинні підтримуватися певні природні пропорції, що власне, і забезпечують його існування та функціонування. Пропорційність регіонального розвитку може оцінюватися за багатьма співвідношеннями, що дуже часто взаємозумовлені та взаємопов'язані.

До основних процесів та явищ, які характеризують ступінь територіальної пропорційності, на нашу думку, належать:

- ✦ підтримання та відновлення чисельності населення на рівні, що забезпечує повноцінне функціонування регіонального господарства;
- ✦ збалансований розвиток галузей, сфер виробництва й інфраструктури відповідно до наявної ресурсної бази та потреб у готовій продукції всередині регіону або на зовнішніх ринках збуту за його межами;
- ✦ інвестиційна активність підприємницького сектора, що є похідним від інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості регіону;
- ✦ формування й розвиток ринку праці (створення нових робочих місць) та оптимізація рівня зайнятості населення;
- ✦ доступ до суспільних благ (освіта, охорона здоров'я, культура, спорт тощо), можливості реалізації власного потенціалу та максимального задоволення потреб;
- ✦ забезпечення належного соціального та екологічно чистого середовища;
- ✦ відповідність фінансового забезпечення цілям розвитку регіону;
- ✦ збалансованість темпів зростання виробництва та збільшення доходів населення тощо [1].

Отже, пропорційний розвиток регіону в динаміці повинен, у першу чергу, супроводжуватися підвищенням життєвого рівня населення та розширенням можливостей щодо реалізації потенціалу кожного індивідуума. Зазначимо, що оптимальна пропорційність також може зберігатися й у випадку зменшення обсягів господарської діяльності та чисельності населення.

Проаналізуємо пропорційність соціально-економічного розвитку регіонів країни на основі вищезазначених методологічних підходів і наявної статистичної бази. Одними з найбільш яскравих індикаторів посилення диспропорційності регіонального соціально-економічного розвитку, а отже, і зниження його ефективності, є демографічні викривлення та підвищення рівня мобільності населення. Перша проявляється у зміні якісних характеристик населення, збільшенні кількості непрацездатних громадян (пенсіонери, інваліди), безробітних, зростанні бюджетних трансфертних виплат з метою підтримки соціально незахищених верств населення. Друге – у зміні місця проживання й роботи або у проживанні та роботі в різних місцях. У будь-якому з цих варіантів наслідки для економіки конкретного регіону є негативними, оскільки вони призводять до зменшення кількості економічно активного населення, погіршення якості трудового потенціалу регіонів і недоотримання ними бюджетних надходжень від трудової діяльності працівників, а отже, до звуження фінансових можливостей місцевих органів влади. Результатом цього є подальше посилення диспропорційності соціально-економічного розвитку.

Аналізуючи ситуацію, що склалася в Україні, слід зазначити що за 2012 р. чисельність населення в Україні зменшилась на 184,4 тис. осіб, що в розрахунку на 1000 осіб наявного населення становило 3,6 особи. Водночас в одинадцяти регіонах країни зафіксовано приріст населення: АРК, Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Київська, Рівненська, Чернівецька, Харківська, Одеська області та м. Київ і м. Севастополь (від 3 до 1 особи на 1000 наявного населення). Зменшення чисельності населення країни в порівнянні з 1 січня 2012 р. відбулося за рахунок природного скорочення на 19 448 осіб (що складає 5 осіб на 1000 осіб), водночас зафіксовано міграційний приріст населення – 5,523 тис. осіб. Чисельність населення України станом на 1 січня 2013 р. складала 45546,084 тис. осіб. Із загальної чисельності населення країни 31376,033 тис. осіб, що становить 68,88% міське населення, 14170,051 тис. осіб 31,22% – сільське (табл. 1).

Що стосується зайнятості, то в Україні станом на 1 січня 2013 р. з 22051,6 тис. осіб економічно активного населення зайнято всього 20266 тис. осіб, причому рівень безробіття складає 8,1% від економічно активного населення, а зареєстрованого безробіття за місцем проживання всього 2% [5]. Це каже про те, що людей не задовольняє їх рівень життя за місцем проживання, і вони знаходяться у пошуку кращого.

Аналізуючи ринок праці з питань економічної активності, слід зазначити, що у 2011 р. середньомісячна кількість економічно активного населення віком 15 – 70 років, порівняно з 2010 р., не змінилась і складала 22,1 млн осіб, з яких 20,3 млн осіб, або 92,1% були зайняті економічною діяльністю, а решта 1,7 млн осіб були безробітні. Серед регіонів країни найвищий рівень зайнятості було зафіксовано в 2011 – 2012 рр. у м. Києві (64,4%) та м. Севастополі (61,9%), а найнижчий – у Івано-Франківській (52,2%) області [5, 7].

Чисельність наявного населення (осіб)

Регіон, область	На 1 січня 2012 р.			За січень 2013 р.		
	усе населення	міське	сільське	усе населення	міське	сільське
Україна	45625590	31380874	14252763	45546084	31376033	14170051
АР Крим	1963008	1232208	730800	1965357	1233293	732064
Вінницька	1634187	815786	818401	1626567	816019	810548
Волинська	1038598	539135	499463	1040003	541500	498503
Дніпропетровська	3320299	2772152	548147	3307074	2762675	544399
Донецька	4403178	3987358	415820	4373981	3962956	411025
Житомирська	1273199	740424	532775	1268629	740674	527955
Закарпатська	1250759	465272	785487	1254502	466369	788133
Запорізька	1791668	1379328	412340	1784863	1375454	409409
Івано-Франківська	1380128	597706	782422	1381805	599684	782121
Київська	1719558	1059127	660431	1722129	1065039	657090
Кіровоградська	1002420	622930	379490	994822	620359	374463
Луганська	2272676	1971615	301061	2255806	1958416	297390
Львівська	2540938	1544838	996100	2540395	1545975	994420
Миколаївська	1178223	798114	380109	1173166	795990	377176
Одеська	2388297	1594978	793319	2395036	1602092	792944
Полтавська	1477195	904846	572349	1467304	901516	565788
Рівненська	1154256	552271	601985	1156993	553130	603863
Сумська	1152333	779209	373124	1142793	775570	367223
Тернопільська	1080431	474917	605514	1077135	475254	601881
Харківська	2742180	2197246	544934	2744354	2205043	539311
Херсонська	1083367	662434	420933	1077938	659297	418641
Хмельницька	1320171	728202	591969	1313662	729071	584591
Черкаська	1277303	718409	558894	1268450	715208	553242
Чернівецька	905264	383040	522224	907151	385746	521405
Чернігівська	1088509	687418	401091	1077320	684596	392724
м. Київ	2814258	2814258	х	2845353	2845353	х
м. Севастополь	381234	357653	23581	383496	359754	23742

Джерело: [4, 7, 8].

Кількість безробітних у віці 15 – 70 років у I півріччі 2012 р., порівняно з I півріччям 2011 р., зменшилася на 100,2 тис. осіб, або на 5,5% і становила 1,7 млн осіб. Серед безробітних дві третини складали мешканці міських поселень (1,2 млн осіб), решту – сільські жителі. Зменшення кількості безробітного населення віком 15 – 70 років відбулося за рахунок осіб працездатного віку (на 99,6 тис. осіб).

Рівень безробіття в цілому по Україні серед населення віком 15 – 70 років знизився на 0,4 в. п. і становив 7,8% економічно активного населення зазначеного віку (серед населення працездатного віку – 8,4%). У міських поселеннях зазначений показник зменшився на 0,6 в. п., проте у сільській місцевості цей показник не змінився.

Також слід проаналізувати безробіття по регіонах України у 2012 р. (табл. 2, рис. 1).

З наведених даних бачимо, що за регіонами максимальне значення рівня безробіття населення у віці 15 – 70 років спостерігалось у Рівненській, Тернопільській, Чернігівській областях (по 10,8 – 11%), а мінімальне – у м. Києві (6%) [7]. Отже, можна зробити висновок, що в 2011 – 2012 рр. при збільшенні кількості населення у Рівненській області також зріс рівень безробіття, що змушує людей шукати роботу за межами проживання та з високою тривалістю пошуку роботи, що призводить до диспропорцій розвитку, а в подальшому до депресивності даного регіону.

Аналізуючи безробіття по вікових групах, слід зазначити, що найбільше безробітних серед молоді у віці 15 – 24 років – 18,6% та у віці 25 – 30 років – 9,2% у середньому по Україні [7]. Це свідчить про те, що саме молодь, яка є найбільш активною, залишає свої домівки

у пошуках роботи оскільки за постійним місцем проживання низький рівень можливостей для трудової самореалізації, що, у свою чергу, може призвести в певних регіонах країни (особливо сільських) до диспропорцій в соціально-економічному розвитку.

Розглядаючи ринок праці, слід звернути особливу увагу на економічну складову, оскільки темпи падіння зайнятості в економіці майже втричі менше за падіння ВВП, згідно з даними офіційної статистики за 2010 – 2012 рр.

Однією з причин цієї невідповідності між темпами падіння ВВП і скороченням зайнятості є утримання заробітної плати на досить низькому рівні. Низький рівень заробітної плати дозволяє утримувати надлишкову зайнятість у галузях економіки.

Так, станом на 31 грудня 2011 р/ 1,3 млн українців отримували зарплату, яка нижче мінімальної, заробітна плата ще 700 тис. працюючих коливалася в межах мі-

німальної. На кінець 2011 р. середня зарплата штатних працівників в Україні складала 2633,06 грн. При цьому найвищий рівень середньої зарплати в Україні станом на 31 грудня 2011 р. спостерігався в Києві – 4012 грн (у порівнянні з 2010 р. середня зарплата зросла з на 16%), а також у Донецькій – 3063 грн (зростання на 20,1%), Київській – 2761 грн (зростання на 20,3%) і Дніпропетровській областях – 2790 грн (зростання на 17,77%) [5, 7].

А найнижчий рівень спостерігався в Тернопільській – 1871 грн (зростання на 12,77% у порівнянні з 2010 р.), Херсонській – 1970 грн (зростання на 13,67% у порівнянні з 2010 р.) і Чернігівській – 1974 грн (зростання на 15,37% у порівнянні з 2010 р.) і Волинській областях – 1994 грн (зростання на 17,84% у порівнянні з 2010 р.), що нижче за середню по Україні.

Згідно з рейтингом розвитку людини у 2011 р. найвищу сходинку за блоком показників ринку праці зайня-

Таблиця 2

Безробітне населення (за методологією МОП) за регіонами у 2012 р. (% до кількості економічно активного населення відповідної вікової групи)

Регіон, область	Січень – березень працездатного віку	Січень – червень працездатного віку	Січень – вересень працездатного віку	Січень – грудень працездатного віку
Україна	9,1	8,4	8,0	8,1
АР Крим	7,1	6,6	5,9	6,2
Вінницька	10,7	9,9	9,6	9,7
Волинська	10,0	9,2	8,6	8,8
Дніпропетровська	7,8	7,2	6,8	7,0
Донецька	9,6	9,0	8,5	8,5
Житомирська	11,2	10,7	10,6	10,7
Закарпатська	10,2	8,7	8,4	9,2
Запорізька	8,0	7,4	7,2	7,5
Івано-Франківська	9,6	8,3	8,0	8,4
Київська	8,3	7,3	6,6	6,7
Кіровоградська	10,2	9,9	9,1	9,2
Луганська	8,4	7,2	6,7	6,9
Львівська	8,9	8,0	7,9	8,0
Миколаївська	9,5	8,7	8,3	8,4
Одеська	6,9	6,5	6,0	6,3
Полтавська	9,9	9,3	9,0	9,2
Рівненська	11,5	11,2	10,7	10,8
Сумська	10,2	9,8	9,5	9,6
Тернопільська	11,6	11,0	10,6	10,8
Харківська	8,2	7,6	7,3	7,2
Херсонська	9,9	9,3	9,2	9,4
Хмельницька	10,5	9,5	9,1	9,4
Черкаська	10,6	10,0	9,2	9,7
Чернівецька	10,3	9,6	9,2	9,3
Чернігівська	11,9	11,3	11,0	11,0
м. Київ	6,6	6,3	5,8	6,0
м. Севастополь	7,2	6,7	6,2	6,5

Джерело: [7].

ла Закарпатська область (індекс розвитку ринку праці склав 0,824), яка відзначилася найвищим рівнем економічної активності та рівнем її реалізації (70,8% і 64,9% відповідно), найнижчою часткою працюючих в умовах, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормам (11,4%), а також низькою тривалістю пошуку роботи (у середньому 4 місяці для міського населення) і коефіцієнтом плинності кадрів (21,5%). Друге та третє місця у 2011 р. розподілили Харківська область (0,797) і м. Севастополь (0,742), які відзначилися низькою середньою тривалістю пошуку роботи та часткою працівників, які перебували в адміністративних відпустках, а також високим рівнем економічної активності та зайнятості населення. Слід відмітити, що максимальне значення індексу розвитку ринку праці протягом 2006 – 2010 рр. належало м. Севастополю, але у 2011 р. місто втратило позиції через високу плинність робочої сили (31,7%) і співвідношення рівнів зареєстрованого безробіття та визначеного за методологією МОП (8,8) [2, 3, 5].

ласті, яка опустилася з 14 позиції у 2010 р. на 21 позицію у 2011 р. Також на 5 позицій понизився рейтинг Одеської, Донецької та Житомирської областей [2, 3].

ВИСНОВКИ

Отже, дивлячись на виявлені проблеми розвитку ринку праці в Україні та на існуючі регіональні аспекти, які доповнюються глобальною кризою в економіці, пропонуємо, крім загальнодержавного регулювання попиту і пропозиції робочої сили, більше уваги приділяти саме регіональним заходам, оскільки на місцевому рівні ці проблеми відчуються сильніше. Отже, для вирішення проблем на ринку праці можна віднести розробку та реалізацію регіональних програм зайнятості та ведення регіональної політики працевлаштування, а саме – більше уваги приділяти активним заходам регулювання зайнятості, створенню економічно доцільних робочих місць, сприянню розвитку самозайнятості та альтернативних форм зайнятості. ■

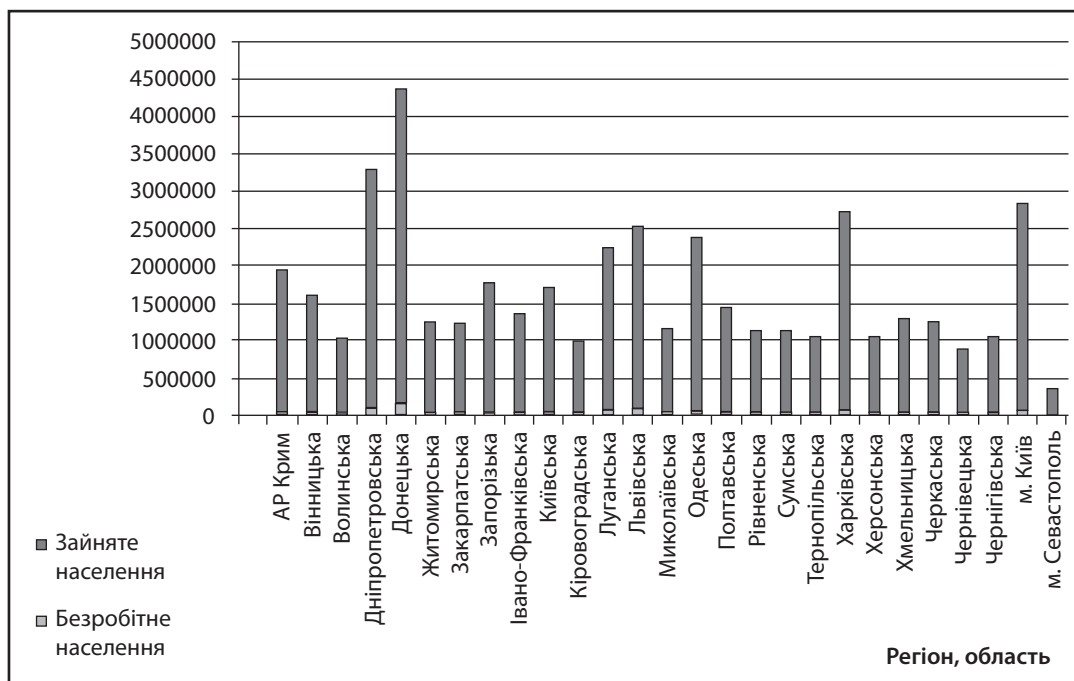

Рис. 1. Чисельність працездатного та безробітного населення за регіонами країни (тис. осіб)

Найнижчі сходинки за блоком показників розвитку ринків праці займають Черкаська (0,500), Чернівецька (0,442) і Тернопільська (0,439) області. Несприятливими обставинами для цих областей є високий рівень безробіття населення (Тернопільська – 15,3% при 8,0% по Україні), велика частка працівників, які перебували в адміністративних відпустках (Черкаська – 3,9% при 1,8% по Україні) і низький рівень економічної активності (Чернівецька – 43,3% при 62,6% по Україні) [5,7].

Крім того, у 2011 р. відбулися значні зміни у розташуванні окремих регіонів на єдиній шкалі в порівнянні з 2010 р. Найбільшого прогресу досягли Волинська область, яка піднялася у рейтингу на 13 позицій (з 21 місця у 2010 р. перемістилася на 8 у 2011 р.) і Полтавська область – 12 позицій (з 23 місця у 2010 р. на 11-е у 2011 р.). Найбільше падіння індексу ринку праці відбулося у Чернігівській об-

ЛІТЕРАТУРА

1. Тищенко О. П. Демографічні та міграційні чинники формування диспропорцій регіонального розвитку національної економіки / О. П. Тищенко // Статистика України. – 2012. – № 1. – С. 41 – 47.
2. Доповідь про розвиток людини 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: <http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr2011/> – Сталий розвиток та рівність можливостей: Краще майбутнє для всіх.
3. Статистичний бюлетень «Регіональний людський розвиток». – Київ, Державна служба статистики України, 2012. – 45 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrstat.org/uk/druk/katalog/kat_u/publposl_u.htm
4. Демографічний щорічник «Населення України за 2011 рік». – Київ, Державна служба статистики України, 2012. – 444 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://database.ukrcensus.gov.ua/Pxweb2007/ukr/publ/index.asp>

5. Доповідь про соціально-економічне становище України за 2011 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2011/mp/dopovidx/arh_dop2011.html

6. Ахромкін Є. М. Концептуальні основи збалансованості регіонального ринку праці / Є. М. Ахромкін, Н. В. Шумакова // Ефективна економіка : Електронне наукове фахове видання Академії муніципального управління, ДДАУ. – 2012. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=921>

7. Статистична інформація Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

8. Статистичний збірник «Чисельність наявного населення України на 1 січня 2012 року». – Київ, Державна служба статистики України, 2012. – 112 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://database.ukrcensus.gov.ua/Pxweb2007/ukr/publ/index.asp>

REFERENCES

“Dopovid pro rozvytok liudyny 2011” [Human Development Report 2011]. <http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr2011/> – Сталлий розвиток та рівність можливостей: Краще майбутнє для всіх.

“Demohrafichnyi shchorichnyk «Naseleattia Ukrainy za 2011 rik»” [Demographic Yearbook “The population of Ukraine in 2011”].

<http://database.ukrcensus.gov.ua/Pxweb2007/ukr/publ/index.asp>
“Dopovid pro sotsialno-ekonomichne stanovyshche Ukrainy za 2011 rik” [Report on the socio-economic situation in Ukraine in 2011]. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2011/mp/dopovidx/arh_dop2011.html

“Statystychnyi biuletyn «Rehionalnyi liudskiy rozvytok»” [Statistical Bulletin “Regional Human Development”]. http://ukrstat.org/uk/druk/katalog/kat_u/publposl_u.htm

“Statystychna informatsiia Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy” [Statistical information of the State Statistics Committee of Ukraine]. <http://www.ukrstat.gov.ua>

“Statystychnyi zbirnyk “Chyselnist naiavnoho naseleattia Ukrainy na 1 sichnia 2012 roku”” [Statistical Yearbook “Population of Ukraine on January 1, 2012”]. <http://database.ukrcensus.gov.ua/Pxweb2007/ukr/publ/index.asp>

Tyshchenko, O. P. “Demohrafichni ta mihratsiini chynnyky formuvannia dysproportsii rehionalnoho rozvytku natsionalnoi ekonomiky” [Demographic and migration factors shaping regional disparities of national economic development]. *Statystyka Ukrainy*, no. 1 (2012): 41-47.

khromkin, Ye. M., and Shumakova, N. V. “Kontseptualni osnovy zbalansovanosti rehionalnoho rynku pratsi” [Conceptual framework balancing the regional labor market]. <http://economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=921>

УДК 331.5:664 (477.64)

ОЦІНКА ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВАМИ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

ЧЕРЕП О. Г., БУБЕНЕЦЬ А. І.

УДК 331.5:664 (477.64)

Череп О. Г., Бубенець А. І. Оцінка використання трудових ресурсів підприємствами харчової промисловості в Запорізькій області

Досліджено проблеми використання трудових ресурсів на підприємствах харчової промисловості. Проведено оцінку використання трудових ресурсів підприємствами харчової промисловості в Запорізькій області. Показано, що на підприємствах області спостерігається зниження активності трудової діяльності працівників. Трудові ресурси в цілому використовуються підприємствами не повною мірою. Запропоновано заходи щодо підвищення ефективності використання трудових ресурсів підприємств харчової промисловості в сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: персонал, професія, ефективність, собівартість, трудомісткість, робочий час, кваліфікація, виробіток.

Рис.: 1. **Табл.:** 4. **Бібл.:** 8.

Череп Олександр Григорович – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки, Нікопольський факультет Запорізького національного університету (пр. Трубників, 18, корп. 3., Нікополь, 53201, Україна)

E-mail: czv@ukr.net

Бубенець Артем Ігорович – студент, Нікопольський факультет Запорізького національного університету (пр. Трубників, 18, корп. 3., Нікополь, 53201, Україна)

УДК 331.5:664 (477.64)

UDC 331.5:664 (477.64)

Череп А. Г., Бубенець А. І. Оценка использования трудовых ресурсов предприятиями пищевой промышленности в Запорыжской области

Cherep A. G., Bubenets A. I. Assessment of Use of Labour Resources by Food Industry Companies in Zaporizhzhya Oblast

Исследованы проблемы использования трудовых ресурсов на предприятиях пищевой промышленности. Проведена оценка использования трудовых ресурсов предприятиями пищевой промышленности в Запорыжской области. Показано, что на предприятиях области наблюдается снижение активности трудовой деятельности работников. Трудовые ресурсы в целом используются предприятиями не полностью. Предложены мероприятия по повышению эффективности использования трудовых ресурсов предприятий пищевой промышленности в современных условиях хозяйствования.

The article studies problems of use of labour resources in food industry companies. It conducts assessment of use of labour resources by food industry companies in Zaporizhzhya oblast. It shows that reduction of labour activity of employees is observed in companies of the oblast. It states that labour resources in general are not used by the companies in full. It offers measures on increase of effectiveness of use of labour resources of food industry companies in modern economic conditions.

Ключевые слова: персонал, профессия, эффективность, себестоимость, трудоемкость, рабочее время, квалификация, выработка.

Key words: personnel, profession, effectiveness, cost, labour intensiveness, working time, qualification, output.

Рис.: 1. **Табл.:** 4. **Библ.:** 8.

Рис.: 1. **Табл.:** 4. **Библ.:** 8.

Череп Александр Григорьевич – кандидат экономических наук, доцент, ведущий кафедрой экономики, Николаевский факультет Запорыжского национального университета (пр. Трубников, 18, корп. 3, Николаев, 53201, Украина)

E-mail: czv@ukr.net

Cherep Aleksandr G. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Head of the Department of Economics, Nikolai Department of Zaporizhzhya National University (pr. Trubnykiv, 18, korp. 3., Nikolai, 53201, Ukraine)

E-mail: czv@ukr.net

Бубенець Артем Ігорович – студент, Нікопольський факультет Запорізького національного університету (пр. Трубників, 18, корп. 3, Нікополь, 53201, Україна)

Bubenets Artem I. – Student, Nikolai Department of Zaporizhzhya National University (pr. Trubnykiv, 18, korp. 3., Nikolai, 53201, Ukraine)